

Regionale Cliëntenraad

Kromme Rijn Heuvelrug

Aan: Het bestuur van de Regionale Dienst Werk en Inkomen Kromme Rijn Heuvelrug Zeist

Betreft: Advies over de afschaffen uitstroompremie RDWI 2022

Datum: 5 januari 2026

Geacht bestuur,

Op 25 november 2025 ontvingen wij het verzoek om een advies uit te brengen over het voornemen de uitstroompremie RDWI 2022 af te schaffen.

Ons advies is om de pilot met de uitstroompremie te handhaven en daarnaast deze zichtbaarder als incentive in te zetten. Volgens de RCR is meer onderzoek nodig om tot een afgewogen besluit te komen met betrekking tot uitstroompremie en/of maatwerk. Er is thans geen gedegen onderzoek beschikbaar om het voorgenomen besluit te onderbouwen. Het jaar 2026 kan worden gebruikt om hiervoor een methodiek te ontwikkelen, rekening houdend met de onderzoeksresultaten die elders zijn behaald.

Wat de RCR betreft staan wij nog steeds achter het advies van september 2022 over dit onderwerp.

Onderbouwing van ons advies:

1. Uit een groot aantal onderzoeken blijkt dat de overstap van bijstand naar werk groot is en in het algemeen extra kosten én verlies van inkomsten met zich meebrengt. Dit geldt zeker als men 2 jaar onafgebroken in de bijstand heeft gezeten, zoals de huidige voorwaarde van de beleidsregel luidt. Het verlaten van de bijstand brengt vele vraagstukken met zich mee. Te denken valt aan: is het arbeidscontract een deugdelijk contract, wat zijn de gevolgen voor toeslagen, minimaregelingen en de kwijtschelding BghU, wat zijn de gevolgen voor de kinderopvang, etc.
2. De RCR herkent ook de geluiden, ook hierover zijn verschillende onderzoeken beschikbaar, dat het effect van het instrument zich moeilijk laat meten. Onderzoeken laten zien dat er een positief effect van uitgaat, maar soms ook is dat effect niet aanwezig of te meten.

De RSD heeft volgens onze waarneming de uitstroompremie niet vooraf ingezet, maar deze als een (welkome) tegemoetkoming achteraf uit te betalen. Daarmee heeft de premie wellicht niet gezorgd voor de beoogde prikkel, maar wel voldaan als een eenvoudig uit te voeren en uniforme tegemoetkoming in de extra kosten en lastenverhoging.¹

De premie heeft wel voldaan aan het 2^e doel dat bij de invoering is genoemd nl. het compenseren van de armoedeval.

3. De RCR betwijfelt of door meer inzet van het maatwerkbudget wel een prikkel naar werk kan worden bereikt. Bij de invoering van de uitstroompremie in 2022 pleitte de RCR in haar advies (22-9-2022) voor een maatwerkpremie te verstrekken gebaseerd op de individuele behoeften van de inwoner.

Als reactie ontving de RCR een reactie van het AB (memo 13-10-2022):
“De voorgestelde beleidsregel is een pilot en ingericht met het oog op de uitvoerbaarheid zonder de uitvoering onnodig extra te belasten. Bij een maatwerkpremie moet er per klant een berekening gemaakt worden. Dit betekent extra werk per klant en maakt het arbeidsintensief. Dit vergt ook aanpassingen in de systemen met als gevolg hogere uitvoeringskosten.”

De werklast bij de RSD is sindsdien zeker niet afgenomen en de RCR heeft twijfels bij de mogelijkheid om het maatwerkbudget als een goede prikkel naar instroom naar arbeid in te zetten. Daarnaast zal dit zeker een armoedeval niet compenseren.

Overigens is over budget, omvang en resultaten van het huidige maatwerkbudget niets bekend bij de RCR, hetgeen advisering hierover bemoeilijkt

In de toelichting op het voorgenomen besluit om de uitstroompremie af te schaffen wordt als alternatief ook het bufferbudget genoemd. Dit instrument kan pas vanaf 1-1-2027 worden ingezet en dient bovendien een ander (en beperkt) doel (het voorkomen van inkomensdips bij de overgang, maar niet om deze te compenseren).

4. Het stoppen met de uitstroompremie zonder een alternatief en duidelijk plan om de instroom naar werk te stimuleren zou een ongewenste bezuinigingsmaatregel zijn voor de cliënten. Zeker zo kort na de grote bezuiniging op de laagste inkomens met het afschalen van de CAZ. De bezuiniging die voor alle partijen het beste resultaat biedt is naar het oordeel van de RCR het invoeren van een prikkel die wel werkt op het uitstromen naar werk. Inwoners die werkelijk weer participeren leveren daarmee een besparing op bijstandsuitkeringen.

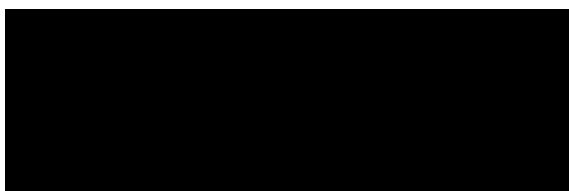
¹ Helaas is geen goede evaluatie van de pilot beschikbaar. Het oordeel dat de pilot niet heeft gewerkt is gebaseerd op het de indrukken van de medewerkers en een onbekend aantal telefonische nabelacties. Niet is vastgelegd of degenen die de premie hebben genoten definitief de bijstand hebben verlaten of wellicht later teruggekeerd.

5. Uit een aantal onderzoeken ² blijkt dat het effect van een interventie zoals de uitstroompremie matig scoort om een volledige uitstroom te bereiken. Wel is zichtbaar dat een uitstroom naar parttime werk kan worden bereikt. Uit deze onderzoeken is ook gebleken dat doelgroepgericht moet worden gestimuleerd om weer te participeren en uit te stromen naar werk.

De Hogeschool Amsterdam rondt binnenkort een onderzoek af over de periode 2024-2025, waarmee ze laten zien hoe de uitstroompremie bijdraagt aan ervaren bestaanszekerheid, welbevinden en vertrouwen van bijstandsgerechtigden.

Zijn er vragen of opmerkingen, dan horen we dat graag.

Met vriendelijke groeten,

 voorzitter RCR-KRH

Bijlage 1: Advies RCR over de beleidsregel uitstroompremie 25 september 2022
Bijlage 2: Intern memo uitkomsten bespreking DB d.d. 6 oktober 2022

² - <https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/amsterdams-experiment-met-de-bijstand-2021>
- <https://www.cpb.nl/evaluatie-experimenten-participatiewet-effecten-op-de-uitstroom-naar-werk>
- <https://www.hva.nl/projecten/2024/2/de-uitstroompremie-voor-mensen-in-de-bijstand>
<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://meerijstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/44e18fcc-7799-4953-85ef-5ffce36da4c&ved=2ahUKEwjOzZaB2u2RAXWGRv4FHYS8AIUQFnoECBsQAQ&usg=AOvVaw07NZzQKkx1MkP5ORsxzHjI>
- <https://onderzoek.amsterdam.nl/publicatie/amsterdams-experiment-met-de-bijstand-2021>
- <https://www.weespernieuws.nl/algemeen/werk-inkomen/332102/gemeente-start-experiment-met-uitstroompremie-voor-inwoners>